

دینی تجربی و ریاضی درس یک

دفترچه پاسخ

پاسخ سؤالات ۱ تا ۱۲

تالیفی جعفر رنجبرزاده

۱ عبادت - قدرت

۲ فطرت

۳ پدیده

۴ نیست

۵ ناآگاه

۶ نور

۷ خودش

۸ معرفتی عمیق و والا

۹ قابل دسترس - جوانان و نوجوانان - پاکی - صفای قلب

۱۰ احاطه - دسترسی

۱۱ محدود بودن - ذات

۱۲ ذات خدا

پاسخ سؤال ۱۳

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۸

۱۳ افزایش عبودیت و بندگی

پاسخ سؤالات ۱۴ تا ۲۵

تالیفی جعفر رنجبرزاده

خیر. با وجود شناخت اولیه فطری نسبت به خداشناسی، قرآن کریم ما را به معرفتی عمیق درباره خداوند فرامی‌خواند و راه‌های گوناگونی را برای درک وجود او و نیز شناخت صفات و افعال او به ما نشان می‌دهد.

این استدلال با دو مقدمه بیان می‌شود:

مقدمه اول: اگر به خود نظر کنیم، خود را پدیده‌ای می‌یابیم که وجود و هستی‌مان از خودمان نیست. در اشیای پیرامون نیز که تأمل کنیم، آن‌ها را همین‌گونه می‌بینیم. حیوانات، نباتات، جمادات، زمین، ستاره‌ها و کهکشان‌ها همه را پدیده‌هایی می‌یابیم که وجودشان از خودشان نبوده و نیست. مقدمه دوم: پدیده‌ها که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد بلکه وجودش از خودش باشد همان‌طور که چیزهایی که شیرین نیستند برای شیرین شدن نیازمند به چیزی هستند که خودش شیرین باشد. نتیجه: باتوجه به دو مقدمه فوق می‌توانیم نتیجه بگیریم که ما و همه پدیده‌های جهان در پدید آمدن و هست شدن خود به آفریننده‌ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. این موجود برتر و متعالی "خدا" نامیده می‌شود.

خیر. هیچ‌کدام از مصنوعات و اجزای آن‌ها را انسان به وجود نیاورده است مثلاً بٔا خاک و سنگ و گچ و چوب و کاشی را به وجود نیاورده است. هریک از این مصالح نیز خواصی دارند که بٔا آن را ایجاد نمی‌کند. براین اساس وجود و هستی بٔا و نیز وجود مصالح و خواص آن‌ها همه وابسته به خداست و خداوند هرلحظه اراده کند آن‌ها از بین می‌روند و ساختمان متلاشی می‌شود. به همین جهت، جهان همواره و در هر "آن" به خداوند نیازمند است و این نیاز هیچ‌گاه قطع یا کم نمی‌شود.

چون همه موجودات برای لحظه‌لحظه وجود خود محتاج و نیازمند خدا هستند و اگر خداوند لحظه‌ای آنان را به خود واگذارد همه نیست و نابود می‌شوند. همچون منبع نوری که اگر یک‌لحظه نورافشانی نکند پرتوهای نور از بین خواهند رفت.

نیازهای دائمی موجودات لطف و فیض دائمی را می‌طلبد او هرلحظه دارای فیضی جدید و مستمر برای آفریده‌ها است. چنین نیست که خداوند عالم را آفریده و آن را به حال خود رها کرده باشد بلکه امور هستی را تدبیر و اداره می‌کند بنابراین او هرلحظه دست‌اندرکار امری است.

انسان هرچه دارد از خدا دارد و تمام داشته‌هایش از خداست. بالاترین داشته انسان همان نعمت وجود است که خدا به او عطا کرده است. ازاین‌رو انسان در هستی خود به خدا نیازمند است و این نیاز همواره و در هر آن هست و هیچ‌گاه قطع یا کم نمی‌شود. سایر داشته‌های انسان که همه برآمده از نعمت وجود است نیز همه نیازمند و وابسته به لطف خداست و اگر هرلحظه اراده کند می‌تواند آن را از انسان بگیرد. بنابراین انسان سرتاپا نیازمند خداست.

هر موجودی غیر خداوند، خود نیازمند است و باید شخص دیگری نیاز او را برطرف کند. اما چون خداوند بی‌نیاز مطلق است (هو الغنی) و به هیچ‌چیز وابسته نیست می‌تواند نیاز هر موجود دیگری را برطرف کند.

انسان‌های آگاه دائماً سایه لطف و رحمت خدا را احساس می‌کنند و خود را نیازمند عنایات پیوسته او می‌دانند. هرچه معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا بیشتر شود، نیاز به او را بیشتر احساس و عجز و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند. افزایش خودشناسی ← درک بیشتر فقر و نیاز ← افزایش عبودیت و بندگی

خدا نور هستی است. یعنی تمام موجودات، وجود خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا می‌شوند و پا به عرصه هستی می‌گذارند.

برخی از موضوعات نامحدودند و ذهن ما گنجایش درک آن‌ها را ندارند؛ زیرا لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است. درواقع ما به دلیل محدود بودن ذهن خود نمی‌توانیم ذات امور نامحدود را تصور کنیم و چگونگی وجودشان را دریابیم. خداوند حقیقتی نامحدود دارد درنتیجه ذهن ما نمی‌تواند به حقیقت او احاطه پیدا کند و ذاتش را شناسایی نماید.

۱) وجود جهان از خداست اما وجود ساعت از ساعت‌ساز نیست و او فقط اجزای ساعت را تنظیم می‌کند.

۲) دوام و بقای ساعت وابسته به ساعت‌ساز نیست اما بقای جهان وابسته به خداست.

یعنی خداوند بی‌پایان بر تمام جهان احاطه دارد و همه‌جا حضور دارد و این حضور چنان نزدیک است که جداانگاری مخلوقات از خدا امری ناممکن است؛ یعنی هم در دل تکتک ذرات عالم حضور دارد و هم خارج از آن‌ها. ازاین‌رو انسان اگر اهل تفکر و تقوا باشد به لطف الهی به مقامی می‌رسد که در همه‌چیز خدا را می‌بیند. یعنی تمام اشیای مظهر و آیه و نشان‌دهنده خدا هستند و آیه ماورای خود را نشان می‌دهد نه خود را.

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۰
 امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۰

۲۶ وجود

۲۷ زیرا لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است. ما به دلیل محدود بودن ذهن خود نمیتوانیم ذات امور نامحدود را تصور کنیم و چگونگی وجودشان را دریابیم. خداوند حقیقتی نامحدود دارد؛ در نتیجه، ذهن ما نمیتواند به حقیقت او احاطه پیدا کند و ذاتش را شناسایی نماید.

تالیفی محمد رضایی بقا

پاسخ سؤالات ۲۸ تا ۴۱

تالیفی جعفر رنجبرزاده

۲۸ اندیشه مانند بذری است که در ذهن جوانه می‌زند، در قلب ریشه می‌دواند و برگ و بار آن به صورت اعمال ظاهر می‌شود.

۲۹ اندیشه بهار جوانی را پرطراوت و زیبا می‌سازد، استعدادها را شکوفا می‌کند و امید به آینده‌ای زیباتر را نوید می‌بخشد.

۳۰ پیامبر اکرم (ص) می‌فرمایند: برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست.

۳۱ برترین عبادت

۳۲ در صورتی که در وجود خود نیازمند به دیگری نبوده و خودش ذاتاً موجود باشد.

۳۳ فقیر - غنی

قرآن کریم می‌فرماید: "ای مردم شما به خداوند نیازمند هستید و خدا است که بی‌نیاز ستوده است."

۳۴ کار بنا فقط جابه‌جا کردن مواد و چینش آنها است.

۳۵ تا حدی شبیه رابطه مولد برق با جریان برق است.

۳۶ دائماً سایه لطف و رحمت خدا را احساس می‌کنند و خود را نیازمند عنايات پیوسته او می‌دانند.

۳۷ هرچه معرفت انسان به خود بیشتر شود نیاز به او را بیشتر احساس و عجز و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند.

۳۸ (الله نور السماوات و الارض) ← "خداوند نور آسمان‌ها و زمین است"

۳۹ یعنی تمام موجودات "وجود" خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند.

۴۰ لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است.

۴۱ ما وجود خداوند و صفات اسماء او را می‌توانیم بشناسیم اما نمیتوانیم ذات و چیستی او را دریابیم.

تالیفی محمد رضایی بقا

۴۲ ص

۴۳ غ

۴۴ به دلیل محدود بودن ذهن انسان (نامحدود بودن ذات الهی)

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۰
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۰

پاسخ سؤال ۴۵

تالیفی محمد رضایی بقا

۴۵ اینکه انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، معرفتی عمیق و والا است.

پاسخ سؤال ۴۶

تالیفی مرتضی محسنی کبیر

۴۶ پاکی و صفای قلب

پاسخ سؤال ۴۷

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹

۴۷ هرچه معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا بیشتر شود، نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند.

پاسخ سؤال ۴۸

تالیفی مرتضی محسنی کبیر

۴۸ زیرا لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است و چون خداوند حقیقتی نامحدود دارد، در نتیجه، ذهن ما نمی‌تواند به حقیقت او احاطه پیدا کند و ذاتش را شناسایی نماید.

تالیفی محمد رضایی بقا

۴۹

الف ای مردم، شما به خدا نیازمند هستید و خداوند [تنها] بی‌نیاز ستوده است.

۵۰

پیامبر (ص) در پیشگاه الهی، عاجزانه از خداوند می‌خواهد که برای یک‌لحظه هم لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد و او را به خود واگذار نکند؛ زیرا هرچه معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا بیشتر شود، نیاز به او را بیشتر احساس و عجز و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند.

تالیفی محمد رضایی بقا

۵۱

یعنی تمام موجودات، "وجود" خود را از او می‌گیرند. (به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند)

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۰

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۰

۵۲

نیاز در پیدایش و بقا

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹

پاسخ سؤال ۵۳

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۸

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۸

۵۳

مقدمه اول: اگر به خود نظر کنیم، خود را پدیده‌ای می‌یابیم که وجود و هستی‌مان از خودمان نیست. در اشیای پیرامون نیز که تأمل کنیم، آن‌ها را همین‌گونه می‌بینیم؛ حیوانات، نباتات، جمادات، زمین، ستاره‌ها و کهکشان‌ها، همه را، پدیده‌هایی می‌یابیم که وجودشان از خودشان نبوده و نیست. (ما و این جهان پدیده هستیم یعنی وجودمان از خودمان نیست)

مقدمه دوم: پدیده‌ها که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد.

نتیجه: ما و همه پدیده‌های جهان، در پدید آمدن و هست شدن خود به آفریننده‌ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. این موجود برتر و متعالی "خدا" نامیده می‌شود.

پاسخ سؤال ۵۴

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱

۵۴

ص

پاسخ سؤال ۵۵

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۱

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۱

۵۵

مقدمه اول: اگر به خود و اشیای پیرامون خود نگاه کنیم درمی یابیم که وجود و هستی ما از ما نیست و همه پدیده هایم. مقدمه دوم: پدیده ها که وجودشان از خودشان نباشد برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده ای هستند که خودش پدیده بلکه وجودش از خودش باشد. نتیجه: با دو مقدمه فوق می توانیم نتیجه بگیریم که ما و همه پدیده های جهان در پدید آمدن و هست شدن خود به آفریننده ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. این وجود برتر و متعالی "خدا" نامیده می شود.

پاسخ سؤالات ۵۶ تا ۵۷

تالیفی محمد رضایی بقا

۵۶

مولد برق - جریان برق

۵۷

وجود - صفات

پاسخ سؤال ۵۸

تالیفی محمد رضایی بقا

۵۸

تسلسل علت ها یعنی سلسله علت و معلول ها تا بی نهایت ادامه یابد و به علتی نخستین ختم نشود و این مطلب از نظر عقلی محال است.

پاسخ سؤال ۵۹

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۰
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۰

۵۹

(ب)

پاسخ سؤالات ۶۰ تا ۶۱

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۱
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۴۰۱

۶۰

غ

۶۱

ص

پاسخ سؤال ۶۲

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۰
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۰

۶۲

زیرا جوانان و نوجوانان دارای پاکی و صفای قلب هستند.

تالیفی محمد رضایی بقا

۶۳ (غ)

۶۴ (غ)

پاسخ سؤال ۶۵

تالیفی ابوالفضل احدزاده

۶۵

اگر به خود نظر کنیم، خود را پدیده‌ای می‌یابیم که وجود و هستی‌مان از خودمان نیست. در اشیای پیرامون نیز که بیندیشیم، آن‌ها را همین‌گونه می‌بینیم؛ حیوانات، گیاهان، جمادات، زمین، ستاره‌ها و کهکشان‌ها، همه را پدیده‌هایی می‌یابیم که وجودشان از خودشان نبوده و نیست. پدیده‌ها که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد.

ما و همه پدیده‌های جهان، در پدید آمدن و هست شدن خود به آفریننده‌ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. این وجود برتر و متعالی "خدا" نامیده می‌شود.

۶۶

تمام موجودات، وجود خود را از خداوند می‌گیرند و پا به عرصه هستی می‌گذارند.

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹

۶۷

خداوند حقیقتی نامحدود دارد؛ در نتیجه، ذهن ما نمی‌تواند به حقیقت او احاطه پیدا کند و ذاتش را شناسایی نماید.

تالیفی محمد رضایی بقا

پاسخ سؤال ۶۸

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱

۶۸

زیرا از پاکی و صفای قلب برخوردارند.

۶۹

۱- ← ب

۲- ← الف

۳- ← د

تالیفی ابوالفضل احدزاده

پاسخ سؤالات ۷۰ تا ۷۱

تالیفی محمد رضایی بقا

پاسخ سؤال ۷۲

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۷
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۷

پاسخ سؤال ۷۳

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۹
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۹

۷۳ ما به دلیل محدود بودن ذهن خود نمی‌توانیم ذات امور نامحدود را تصور کنیم و چگونگی وجودشان را دریابیم. خداوند حقیقتی نامحدود دارد؛ درنتیجه ذهن ما نمی‌تواند به حقیقت او احاطه پیدا کند و ذاتش را شناسایی نماید. (محدود بودن ذهن انسان و نامحدود بودن ذات خداوند)

پاسخ سؤال ۷۴

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۸
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۸

۷۵ چون ذهن ما محدود است، نمی‌تواند ذات امور نامحدود را تصور کرده و چگونگی آن را دریابد. خداوند حقیقتی نامحدود است لذا ذهن ما نمی‌تواند به حقیقت او احاطه پیدا کرده و ذاتش را شناسایی کند.

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹

پاسخ سؤال ۷۶

تالیفی ابوالفضل احدزاده

پاسخ سؤال ۷۷

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۰
امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۴۰۰

تفاوت بنیادین این است که کار بتّا فقط جابه‌جا کردن مواد و چینش آن‌ها است؛ اما خداوند، خالق سنگ و گچ و چوب و خواصّ آن‌ها و حتّی خالق خود بتّا است.

چون نمی‌توانیم ذات و چیستی او را دریابیم.

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۸

پاسخ سؤال ۸۰

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۴۰۱

ذات (چیستی)

پاسخ سؤال ۸۱

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی شهریور ۱۳۹۹

پاسخ سؤال ۸۲

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی خرداد ۱۳۹۹

پاسخ سؤال ۸۳

امتحان نهایی علوم تجربی دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۸

امتحان نهایی ریاضی و فیزیک دوازدهم دین و زندگی دی ۱۳۹۸

خداوند حقیقتی نامحدود دارد و ذهن محدود ما نمی‌تواند به حقیقت او احاطهٔ کامل پیدا کند و ذاتش را شناسایی نماید.